

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1687/98 НА СЪВЕТА

от 20 юли 1998 година

за изменение на Регламент (ЕО) № 1749/96 на Комисията относно обхвата на стоки и услуги от хармонизирания индекс на потребителските цени

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета от 23 октомври 1995 г. относно хармонизираните индекси на потребителските цени¹, и по-специално член 4 и член 5, параграф 3 от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като взе предвид становището на Европейската централна банка²,

като има предвид, че съгласно член 5, параграф 1, точка б) от Регламент (ЕО) № 2494/95, всяка държава-членка е длъжна да изготвя хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ), като се започне с индекса за януари 1997 г.; като има предвид, че изискването да се изготвят ХИПЦ по никакъв начин не оспорва правото на държавите-членки да публикуват своите национални, нехармонизирани, инфлационни индекси, които те могат да решат да използват за целите на националната политика,

като има предвид, че Регламент (ЕО) № 1749/96 на Комисията от 9 септември 1996 г. за първоначални мерки за прилагането на Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета относно хармонизираните индекси на потребителските цени³ определя първоначалния обхват за ХИПЦ, който е ограничен до онези стоки и услуги, които влизат в покритието на всички или почти всички национални индекси на потребителските цени (ИПЦ); като има предвид, че е необходимо да съществуват хармонизирани дефиниции за цените, които следва да се взимат при съставянето на ХИПЦ, и по-специално третирането на субсидиите, отстъпките и възстановените разходи; като има предвид, че остава необходимостта от конкретизиране на географския обхват на населението, включено в ХИПЦ,

като има предвид, че член 3 от Регламент (ЕО) № 2494/95 изисква ХИПЦ да се базира на цените на стоките и услугите, които могат да бъдат закупени на икономическата територия на държава-членка за целите на прякото удовлетворяване на потребностите на потребителите; като има предвид, че цените, които в действителност не са платени от потребителите при такива покупки или разходите за пропуснати ползи, или лихвените плащания, не са подходящи за целите на международните сравнения на инфлацията на потребителските цени;

¹ ОВ L 257, 27.10.1995 г., стр. 1.

² Становище, представено на 14 юли 1998 г. (все още непубликувано в Официален вестник).

³ ОВ L 229, 10.9.1996 г., стр. 3.

като има предвид, че се отчита, че промените във възстановените разходи могат да не оказват влияние върху показателите на инфлацията в по-широк контекст, но същевременно,

като има предвид, че те реално съставляват съществена част от инфлационния процес, който влияе върху потребителите и следователно е необходимо да бъдат отразени в ХИПЦ;

като има предвид, че Статистическият програмен комитет не представи становище в срока, определен от неговия председател; като има предвид, че в такъв случай, следвайки процедурата, предвидена в член 14, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 2494/95, Комисията е длъжна незабавно да внесе в Съвета предложение относно мерките, които е необходимо да бъдат предприети,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Регламент (ЕО) № 1749/96 се изменя, както следва:

1. приложение I се заменя с приложения Ia и Ib към настоящия регламент;
2. в първото тире от член 1, думата "първоначалното" се заличава;
3. буква а) от член 2 се заменя със следното:

"a1) "Обхватът" на ХИПЦ се определя като онези стоки и услуги, които се включват в паричните разходи за крайно потребление на домакинствата, съгласно определеното в буква а) от член 2. То се класифицира съгласно четирицифрени категории и подкатегории, посочени в приложение Ia, които произтичат от международната класификация СОICOP и се нарича КНЛПП/ХИПЦ (класификация на личното потребление по предназначение, пригодена съобразно потребностите на хармонизираните индекси на потребителските цени).

a2) "Паричните разходи за крайното потребление на домакинствата" се определят като онази част от разходите за крайното потребление, които домакинствата извършват при парични сделки през единия или и през двата сравнявани периода и които са посочени конкретно в приложение Ib. Освен ако не е посочено друго, приложение Ib следва определенията, дадени в Европейската система от сметки (ESA) 1995, съдържащи се в Регламент (ЕО) № 2223/96*.

"Паричните разходи за крайното потребление на домакинствата" представляват разходите, извършени за стоки и услуги, които се използват за прякото задоволяване на личните потребности или желания, или от:

a2a) домакинства – от пребиваващи или от лица в чужбина; или от

a2б) домакинства – от пребиваващи и непребиваващи на местната територия; или от

* ОВ L 310, 13.11.1996 г., стр. 1.

а2в) множеството от домакинства, което влиза в обхвата на националното проучване на бюджета на домакинствата.

а3) Използваните в ХИПЦ цени са покупните цени, заплащани от домакинствата за закупуване на лични стоки и услуги чрез парични сделки. Когато стоките и услугите са били предоставяни на потребителите безплатно, а впоследствие се продават на действителната си цена, промяната от нула до действителната цена, както и обратното, се отразява в ХИПЦ.

а4) "Теглата" в ХИПЦ представляват агрегираните разходи на домакинствата, извършени за всеки набор от стоки и услуги, включени в обхвата на ХИПЦ, изразени като дял от общите разходи за всички включени стоки и услуги;

(*) ОВ L 310, 13.11.1996 г., стр. 1.”

4. Член 3 се заменя със следното:

“Член 3

Обхват

1. За съпоставими се считат ХИПЦ, съставени от ценовите промени и тегловни стойности за всяка категория парични разходи за крайното потребление на домакинствата, посочена в приложение Ia, които отразяват повече от една хилядна част от общите разходи, включени в обхвата на всички категории, които се включват съгласно предвиденото в алинея 2.

2. Обхватът на ХИПЦ се разширява, както следва:

а) започвайки от изготвянето на ХИПЦ за януари 1997 г., държавите-членки обработват събраните данни, обхващащи категориите, отбелязани като "първоначален обхват" съгласно определеното в приложение Ia;

б) при изготвянето на ХИПЦ за декември 1999 г, но не и преди това, държавите-членки обработват събраните данни, обхващащи и категориите, отбелязани като "декември 1999 г." съгласно определеното в приложение Ia.;

5. в член 4 изразът “приложение I” се заменя с изрази “приложение Ia”.

Член 2

Като взема предвид мненията на Комитета, създаден с Решение 89/382/ЕИО, Евратом⁴, в срок до две години, считано от датата на влизане в сила на настоящия регламент, Комисията изготвя доклад и го внася в Съвета. В доклада се прави оценка на действието на разпоредбите на настоящия регламент, и по-специално на понятието за парични разходи за крайното потребление на домакинствата по отношение на съответните алтернативни понятия. Съобразно изготвения доклад, Комисията може при

⁴ ОВ L 181, 28.6.1989 г., стр. 47.

необходимост да внесе в Съвета предложение за подходящи инициативи за изменение на настоящия регламент.

Член 3

Настоящият регламент влиза в сила на 20-ия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейските общности*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на 20 юли 1998 година.

За Съвета:
Председател
W. MOLTERER

ПРИЛОЖЕНИЕ Ia

Обхватът на ХИПЦ включва следните категории от КНЛПП/ХИПЦ:

Код	Наименование по КНЛПП/ХИПЦ	Първоначален обхват – януари 1997 г.	Допълнение – декември 1999 г.	Исключено
01.	ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ И БЕЗАЛКОХОЛНИ НАПИТКИ			
01.1	Хранителни продукти			
01.1.1	Хляб и зърнени храни	пълнен		
01.1.2	Месо и месни продукти	пълнен		
01.1.3	Риба и рибни продукти	пълнен		
01.1.4	Мляко, млечни продукти и яйца	пълнен		
01.1.5	Животински и растителни масла и мазнини	пълнен		
01.1.6	Плодове	пълнен		
01.1.7	Зеленчуци	пълнен		
01.1.8	Захар, сладка, мед, шоколадови и захарни изделия	пълнен		
01.1.9	Хранителни продукти, не класифицирани другаде.	пълнен		
01.2	Безалкохолни напитки			
01.2.1	Кафе, чай и какао	пълнен		
01.2.2	Минерални води, безалкохолни напитки, плодови и зеленчукови сокове	пълнен		
02.	АЛКОХОЛНИ НАПИТКИ И ТЮТЮНЕВИ ИЗДЕЛИЯ			
02.1	Алкохолни напитки			
02.1.1	Високоалкохолни спиртни напитки	пълнен		
02.1.2	Вина	пълнен		
02.1.3	Бира	пълнен		
02.2	Тютюневи изделия			
02.2.1	Тютюневи изделия	пълнен		
02.3.	Наркотични вещества			
02.3.1.	Наркотични вещества			ИСКЛЮЧЕНО
03.	ОБЛЕКЛО И ОБУВКИ			
03.1	Облекло			
03.1.1	Материали за изработване на облекло	пълнен		
03.1.2	Дрехи	пълнен		
03.1.3	Други принадлежности и материали за облеклото и допълнения към облеклото	пълнен		
03.1.4	Почистване, поправка на дрехи, облекло под наем	пълнен		
03.2	Обувки			
03.2.1	Обувки	пълнен		
03.2.2	Поправки на обувки и обувки под наем	пълнен		
04.	ЖИЛИЩА (НАЕМИ, ТЕКУЩ РЕМОНТ И ПОДДЪРЖАНЕ), ВОДА, ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ, ГАЗ И ДРУГИ			

	ГОРИВА			
04.1	Действителни наеми за жилища, заплащани от наемателите			
04.1.1	Действителни наеми за жилище, заплащани от наематели	частичен (10)	пълнен (11)	
04.1.2	Други действителни наеми	частичен (10)	пълнен (11)	
04.2	Имплицитни наеми за жилища			
04.2.1	Имплицитни наеми на собственици - обитатели			изключено (12)
04.2.2	Други имплицитни наеми			изключено (12)
04.3	Текущ ремонт и поддържане на жилище			
04.3.1	Материали за ремонт и поддържане на жилище	пълнен (13)		
04.3.2	Услуги за текущ ремонт и поддържане на жилище	пълнен (13)		
04.4	Водоснабдяване и други услуги, свързани с жилището			
04.4.1	Събиране и извозване на отпадъци	частичен (14)	пълнен (15)	
04.4.2	Канализационни услуги	частичен (14)	пълнен (15)	
04.4.3	Водоснабдяване	частичен (14)	пълнен (15)	
04.4.4	Други услуги и такси, свързани с жилището	пълнен		
04.5	Електроенергия, газообразни и други горива			
04.5.1	Електроенергия	пълнен		
04.5.2	Газообразни горива	пълнен		
04.5.3	Течни горива	пълнен		
04.5.4	Твърди горива	пълнен		
04.5.5	Топлоенергия	пълнен		
05.	ЖИЛИЩНО ОБЗАВЕЖДАНЕ, ДОМАКИНСКИ УРЕДИ И ПРИНАДЛЕЖНОСТИ И ОБИЧАЙНО ПОДДЪРЖАНЕ НА ДОМА			
05.1	Мебели и предмети за обзавеждане и украса, килими и други подови настилки			
05.1.1	Мебели и предмети за обзавеждане	пълнен		
05.1.2	Килими и други подови настилки	пълнен		
05.1.3	Поправка на мебели, предмети за обзавеждане и подови настилки	пълнен		
05.2.	Домакински текстил			
05.2.1	Домакински текстил	пълнен		
05.3	Домакински уреди			
05.3.1	Големи домакински уреди - електрически и неелектрически	пълнен		
05.3.2	Малки електрически домакински уреди	пълнен		
05.3.3	Ремонт на домакински уреди	пълнен		
05.4	Стъклария, домакински съдове, прибори за хранене и други домакински принадлежности			
05.4.1	Стъклария, домакински съдове, прибори за	пълнен		

	хранене и други домакински принадлежности			
05.5	Инструменти, машини и оборудване за дома и градината			
05.5.1	Едри инструменти и оборудване	пълнен		
05.5.2	Дребни инструменти и разни приспособления	пълнен		
05.6	Стоки и услуги за поддържане на домакинството			
05.6.1	Домакински стоки за краткотрайна употреба	пълнен		
05.6.2	Услуги за домакинството	пълнен		
06.	ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ			
06.1	Фармацевтични продукти и медицински изделия, терапевтични уреди и апарати			
06.1.1	Фармацевтични продукти и медицински изделия, терапевтични уреди и апарати	частичен (16)	пълнен (17)	
06.2	Доболнични медицински услуги			
06.2.1	Лекарски услуги		пълнен (17)	
06.2.2	Стоматологични услуги		пълнен (17)	
06.2.3	Други доболнични медицински услуги		пълнен (17)	
06.3	Болнични услуги			
06.3.1	Болнични услуги (18)			
07.	ТРАНСПОРТ			
07.1	Покупка на лични транспортни средства (ЛТС)			
07.1.1A	Покупка на нови автомобили	пълнен		
07.1.1B	Покупка на автомобили на старо	пълнен		
07.1.2	Мотоциклети	пълнен		
07.1.3	Велосипеди	пълнен		
07.2	Поддържане и експлоатация на ЛТС			
07.2.1	Резервни части, материали и принадлежности за ЛТС	пълнен		
07.2.2	Горива и смазочни материали за ЛТС	пълнен		
07.2.3	Поддръжка и ремонт на ЛТС	пълнен		
07.2.4	Други услуги, свързани с ЛТС	пълнен (19)		
07.3	Транспортни услуги			
07.3.1	Пътнически железопътен транспорт	пълнен		
07.3.2	Пътнически автомобилен транспорт и друг сухопътен транспорт	пълнен		
07.3.3	Пътнически въздушен транспорт	пълнен		
07.3.4	Пътнически транспорт по море и вътрешни водни пътища	пълнен		
07.3.5	Други закупени транспортни услуги	пълнен		
07.3.6	Комбинирани билети	пълнен (20)		
08.	СЪОБЩЕНИЯ			
08.1	Съобщения			
08.1.1	Пощенски услуги	пълнен		
08.1.2	Телефонна и телефаксна техника	пълнен		
08.1.3	Телефони, телефакси и подобни апарати и	пълнен		

	услуги			
09.	СВОБОДНО ВРЕМЕ, РАЗВЛЕЧЕНИЯ И КУЛТУРЕН ОТДИХ			
09.1	Аудио-визуална и фотографска техника, машини за обработка на информацията			
09.1.1	Апарати за приемане, записване и възпроизвеждане на звук и образ	пълнен		
09.1.2	Фотографска и кинематографска техника, оптични уреди и оборудване	пълнен		
09.1.3	Персонални компютри и спомагателно оборудване за обработка на информацията	пълнен		
09.1.4	Носители на записи за аудио-визуална, фотографска техника и машини за обработка на информацията	пълнен		
09.1.5	Ремонт на аудио-визуална, фотографска техника и машини за обработка на информацията	пълнен		
09.2	Други по-големи дълготрайни стоки за свободното време и отдиха			
09.2.1	По-големи дълготрайни стоки за свободното време и отдиха	пълнен		
09.2.2	Ремонт на други основни трайни стоки за отдих и култура	пълнен		
09.3	Други стоки и принадлежности за свободното време, градинарството и домашните любимци			
09.3.1	Пособия за игра, играчки и принадлежности за колекционери	пълнен		
09.3.2	Градинарство	пълнен		
09.3.3	Домашни любимци	пълнен		
09.4	Услуги, свързани със свободното време и културния отдих			
09.4.1	Услуги за свободното време и спорта	пълнен (21)		
09.4.2	Услуги, свързани с културния отдих	пълнен (22)		
09.4.3	Игри на късмета			изключено
09.5	Вестници и списания, книги, книжарски и канцеларски стоки			
09.5.1	Книги	частичен (23)	пълнен (24)	
09.5.2	Вестници и периодични издания	пълнен		
09.5.3	Разнообразни печатни материали	пълнен		
09.5.4	Канцеларски материали и материали за чертане	частичен (23)	пълнен (24)	
09.6	Комплексни услуги за почивка и туристически пътувания			
09.6.1	Комплексни услуги за почивка и туристически пътувания	пълнен		
10.	ОБРАЗОВАНИЕ			
10.1	Услуги, свързани с образованието			
10.1.1	Предучилищно и основно образование		пълнен (24)	

10.1.2	Средно образование		пълно (24)	
10.1.3	Образование от трета степен		пълно (24)	
10.1.4	Образование, неопределимо по степени	частичен (25)	пълно (24)	
11.	РЕСТОРАНТИ И ХОТЕЛИ			
11.1	Хранене извън дома			
11.1.1	Ресторанти, кафенета и други	пълно		
11.1.2	Столове за хранене	частичен (23)	пълно (24)	
11.2	Услуги по настаняване			
11.2.1	Услуги по настаняване	частичен (23)	пълно (24)	
12.	РАЗНООБРАЗНИ СТОКИ И УСЛУГИ			
12.1	Стоки и услуги за лична хигиена и поддържане на добър външен вид			
12.1.1	Бръснаро-фризьорски салони и други заведения за поддържане на добър външен вид	пълно		
12.1.2	Електрически уреди и принадлежности за лична хигиена и козметика	пълно		
12.1.3	Други принадлежности и стоки за лична хигиена и козметика			изключено
12.2	Лични вещи, неклассифицирани другаде			
12.2.1	Бижута и часовници	пълно		
12.2.2	Други лични принадлежности	пълно		
12.3	Социални услуги			
12.3.1	Услуги в сферата на социалната закрила		частичен (26)	
12.4	Застраховки			
12.4.1	Животозастраховане			изключено
12.4.2	Застраховки, свързани с жилището	частичен (27)	пълно (28)	
12.4.3	Застраховки, свързани със здравето		пълно (29), (30)	
12.4.4	Застраховки, свързани с транспорта	частичен (31)	пълно (32), (30)	
12.4.5	Други застраховки		пълно (33), (30)	
12.5	Финансови услуги, неклассифицирани другаде			
12.5.1	Финансови услуги, неклассифицирани другаде	частичен (34)	пълно (35)	
12.5.2	Косвено измерими услуги на финансови посредници			изключено
12.6	Други услуги, неклассифицирани другаде			
12.6.1	Други услуги, неклассифицирани другаде	пълно (36)		

(10) Отнася се до практиката, прилагана при националните индекси на потребителските цени.

(11) Отнася се до всички наеми, действително платени от наематели, т.е. наемите, които наемателят заплаща на наемодателя, без разлика на каквито и да било социални обезпечения, получавани от наемателя от публични органи (включително плащания, които по желание на наемателя отиват пряко при наемодателя); виж също приложение Іб, № 126.

(12) Това не накърнява по принцип обхвата на жилищата, обитавани от собствениците си.

(13) Отнася се до разходите, които наемателите или собствениците – обитатели извършват за материали и услуги за дребни работи по поддръжка и ремонти; след приемане на решение за третирането на жилищата, обитавани от собствениците си, може да се наложи да се разшири обхвата на тази категория, за да включва разходи за значителна декорация, поддръжка и ремонт на жилището и за разширения и преустройства на жилището, които типично не се заплащат от наематели; виж също приложение Іб, № 4 и 15.

(14) Отнася се до разходи според потреблението.

(15) Отнася се до разделно определими такси за конкретни услуги, свързани с жилището, без разлика дали потребителите заплащат според потреблението, т.е. като се изключват плащания за услуги, финансирани от общото данъчно облагане; виж също приложение Іб, № 9 и 29.

(16) Отнася се до здравни стоки извън социално-осигурителната система.

(17) Пълният обхват се отнася до тази част от разходите за здравни стоки и услуги (различни от болничните услуги за извънболнични пациенти), които се заплащат от потребителя и не са възстановени от държавата, социалното осигуряване или НСИОД; вж. също приложение Іб, № 12а и методологическите подробности относно включването, определени по реда на процедурата, предвидена в член 14 от Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета.

(18) Методологическите подробности и графика за включването се определят по реда на процедурата, предвидена в член 14 от Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета.

(19) Включва свидетелства за правоуправление за водачи на моторни превозни средства или лицензи за пилоти (бривети), изпитания за годност за движение на превозното средство, такси за сдружения на автомобилисти, пътни такси за мостове, тунели, фериботни линии и магистрали; изключва разрешенията за собственост или ползване на автомобили, плавателни или въздухоплавателни средства; виж също приложение Іб, № 9, 18 и 19б.

(20) Отнася се до билети, за два или повече вида транспорт, като разходът не може да се раздели помежду им.

(21) Включва такси или абонаменти за спортни клубове и центрове за фитнес; включва също и плащания за разрешителни за лов и риболов, ако държавата използва издаването на лицензи, за да организира определена, по същество регулативна функция; виж също приложение Іб, № 9 и 19б.

(22) Включва входни такси за музеи, такси за библиотеки и лицензионни такси и абонаменти за приемане на телевизионно или радиоразпространение; виж също приложение Іб, № 9 и 10.

(23) Включва образователни стоки и услуги, само ако не са изцяло платени от потребителите.

(24) Пълният обхват се отнася до тази част от разходите за образователни стоки и услуги в сферата на образованието, които се заплащат от потребителя и не са възстановени от държавата, социалното осигуряване или НСИОД; виж също приложение Іб, № 12а и методологическите подробности относно включването, определени по реда на процедурата, предвидена в член 14 от Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета.

(25) Отнася се до курсове по компютри, езикови курсове, курсове по машинопис и други подобни курсове, които се заплащат изцяло от потребителя.

(26) Отнася се до детски ясли, детски стаи, занимални и детски градини, които не са задължителна част от образователната система; в обхвата се включва само тази част от разходите, които се заплащат от потребителя и не са възстановени от държавата, социалното осигуряване или НСИОД; виж също приложение Іб, № 12а; други позиции от код 12.3.1, като например домове за възрастни хора, училища за хора с увреждания, услуги по почистване на дома и програми за предоставяне на готвена храна, подлежат на същата схема като описаната в бележка под линията 18.

(27) Отнася се до такси за услуги при застраховане на съдържащите се в дома вещи.

(28) Отнася се до всички такси за услуги, заплатени от собственици – обитатели и от наематели за видовете застраховки, полиците за които обикновено се вадят от наематели – за пожар, кражба, щети, причинени от вода, и др.; виж също приложение Іб, № 7, 8 и 24. След приемане на решение за третирането на жилищата, обитавани от собствениците си, може да се наложи да се разшири обхватът на тази категория, за да включва такси за услуги, които се заплащат от собственици – обитатели за видовете застраховки за жилището, полиците за които обикновено се вадят от наемодатели.

(29) Отнася се до такси за услуги за частно застраховане срещу болест и злополука; виж също приложение Іб, № 7, 8 и 24 и методологическите подробности относно включването на категория “06. Здравеопазване”, определени по реда на процедурата, предвидена в член 14 от Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета.

(30) Методологическите подробности и графика за включването се определят по реда на процедурата, предвидена в член 14 от Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета. Началото на прилагането може да бъде определено за по-ранна дата.

(31) Отнася се до такси за услуги за застраховане във връзка с лични превозни средства.

(32) Отнася се до такси за услуги във връзка с лични превозни средства, застраховане при пътуване и застраховка на багаж; виж също приложение Іб, № 7, 8 и 24.

(33) Отнася се до такси за услуги за застраховки като гражданска отговорност за повреди и щети, причинени на трети страни или тяхно имущество, които не са следствие от експлоатацията на лични превозни средства; виж също приложение Іб, № 7, 8 и 24.

(34) Отнася се до такси за банкови услуги, които не са изразени като процент от стойността на операцията.

(35) Отнася се до финансови услуги, включително банкови услуги; не обхваща такси за услуги за частни или обществени пенсионни фондове, които представляват един вид животозастраховане, а се ограничава до конкретни групи лица, както и лихвени плащания; виж също приложение Ib, № 21 и 23.

(36) Включва такси за издаване на паспорти, свидетелства за раждане, брак или смърт, както и членски внос за членство в професионални сдружения, ако могат да се разглеждат като плащания за предоставени услуги; виж също приложение Ib, № 9 и 19.

ПРИЛОЖЕНИЕ І6

А. ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ПАРИЧНИ РАЗХОДИ ЗА КРАЙНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА

1. Сектор “домакинства” включва физически лица или групи от физически лица (съгласно определението на ESA, член 2, параграф 76, буква а) и член 2, параграф 76, буква б) и може да включва или да не включва институционални домакинства (съгласно определението на ESA, член 2, параграф 76, буква б).

2. Домакинство на резиденти е това, чийто център на икономически интерес, разположен на икономическата територия на държавата-членка, която може да включва или да не включва териториални или извънтериториални анклавни (съгласно определението на ESA 2.04 до 2.07).

3. Паричната сделка представлява икономически поток, който съставлява взаимодействие между институционални единици по взаимно съгласие, при което участващите единици извършват или получават плащания, или натрупват задължения или получават активи, деноминирани в парични единици. Съгласно приетите понятия, събирането и извозването на битови отпадъци се счита за взаимодействие по взаимно съгласие. Сделките, при които не се извършва размяна на парични средства или активи, или пасиви, деноминирани в парични единици, представляват непарични сделки. Сделките вътре в рамките на единиците обикновено представляват непарични сделки. Непарични сделки, в които участва повече от една институционална единица, са налице, когато се извършват сделки в продукти (размяна на продукти), разпределителни сделки (възнаграждения в натура, трансфери в натура и др.) и други сделки (размяна на непроизведени нефинансови активи).

Разходите за крайното парично потребление на домакинствата включват в обхвата си следните гранични случаи:

4. Обхващат позиции, които не се третират като междинно потребление, като например материали за такива малки ремонти и вътрешна декорация на жилища, които типично се извършват както от наематели, така и от собственици, и материали за ремонт и поддръжка на стоки за трайно потребление, включително превозни средства.

5. Обхващат позиции, които не се третират като формиране на капитал, в частност стоки за трайно потребление, които продължават да изпълняват функциите си в продължение на няколко отчетни периода; това включва прехвърлянето на правото на собственост върху някои трайни стоки от предприятие на домакинство.

6. Обхващат финансови услуги, които се таксуват пряко.

7. Обхващат застрахователни услуги, които не представляват животозастраховане, в размера на имплицитната такса за услугата.

8. Обхващат всички разходи, финансирани от обезщетения по застраховки, които не представляват животозастраховане, включително плащания, извършвани пряко от застрахователните дружества, към гаражите, болниците, лекарите и др. Това означава,

че пълната цена, заплащана от домакинства или от застрахователни дружества на гаражите, болниците, лекарите и др., влиза в обхвата на ХИПЦ.

Обезщетения по застраховки, които не представляват животозастраховане, представляват сумите, които застрахователните предприятия са длъжни да изплащат при уреждане на искове за обезщетения за наранявания или щети, претърпени от лица или стоки. Те представляват текущи трансфери от застрахователни дружества към домакинства - получатели и по тази причина влизат в разполагаемия доход на домакинствата. Всякакви разходи, направени в резултат на повреди или щети, например разходи за плащания към гаражи, болници или лекари, се третираат като извършени от домакинствата, а не от застрахователните дружества. Без значение е дали домакинствата всъщност извършват разходите преди да бъдат изплатени обезщетенията, които в такъв случай изглеждат като социално-осигурителни плащания за възстановяване на разходи, или плащанията се извършват пряко от застрахователните дружества към гаражите, болниците и др. Във втория случай дружествата се третираат просто като представители, действащи от името на домакинствата, които продължават да се третираат като страна, извършваща разходите.

9. Обхващат плащания, извършвани от домакинства за лицензи, разрешителни и др., които се считат за покупки на услуги. Ако държавата използва издаването на лицензи, за да организира определена, по същество регулативна функция, като например проверка на компетентността или ценза на съответното лице, извършваните плащания следва да се третираат като покупка на услуги от държавата и цените да се вземат предвид в ХИПЦ, но ако лицензите се дават автоматично при заплащане на дължимите суми, плащанията следва да се третираат като преки такси, а не като цени. Свидетелства за правоуправление за водачи на моторни превозни средства или лицензи за пилоти (бривети), лицензии за приемане на телевизионно или радиоразпространение, разрешителни за притежание на огнестрелно оръжие, вход за музеи или библиотеки, такси за депониране на смет и др. се третираат в повечето случаи като покупки на услуги, предоставяни от държавата, докато разрешителните за ползване на моторни превозни средства, плавателни или въздухоплавателни средства се третираат в повечето случаи като данъци.

10. Обхващат покупките на продукция на цени, които не са икономически значими, например входни такси за музеи.

Разходите за крайното парично потребление на домакинствата не обхваща следните гранични случаи:

11. Не обхващат дохода в натура, тъй като той не представлява парична сделка (макар че, съгласно ESA, член 3, параграф 76, буква б), той се включва в разходите за крайно потребление).

12. а) Не обхващат социалните трансфери в натура, получавани от домакинствата, включително онези части от разходите, които се извършват първоначално от домакинствата, които впоследствие им биват възстановявани от страна на социалното осигуряване, звена на държавните институции или НСИОД, например за медицински разходи или образование. Когато домакинство закупува стока или услуга, разходите за която впоследствие му се възстановяват частично или изцяло, домакинството се третира просто като агент, действащ от името на социално-осигурителен фонд, звено на

държавните институции или НСИОД. Сумите на възстановените на домакинствата разходи се третираат като социални трансфери в натура, извършени от социалното осигуряване, звена на държавните институции или НСИОД. Те не се вписват като парични трансфери към домакинства и не съставляват част от располагаемите доходи на домакинствата. Това третиране при счетоводното отразяване води до същия резултат, както когато социално-осигурителен фонд закупува стоките и услугите от пазарни производители и след това ги препродава на домакинствата по ниски непазарни цени. Това означава, че цената, която се взема за ХИПЦ, е сумата, заплащана от домакинството, без да се взема предвид размера на възстановените разходи.

б) Всички други отстъпки, давани от страна на публични органи, особено жилищни плащания към наематели с цел да се намали размера на техните наеми (включително плащания, които, по желание на наемателя, се извършват пряко към наемодателя), се считат за парични социални обезпечения и по тази причина влизат в располагаемия доход на домакинствата. Това означава, че в обхвата на ХИПЦ се включва пълната цена на стоката или услугата преди отстъпката се включва в покритието на ХИПЦ.

13. Не обхващат и услуги, свързани с жилища, обитавани от собствениците им, тъй като не са налице парични сделки (макар че, съгласно ESA 3.76.a, това се включва в разходите за крайно потребление).

14. Не обхващат закупуването на жилища и позициите, третирани като придобиване на непроизведен актив, в частност – покупката на земя.

15. Не обхващат също и разходи, които извършва собственикът – обитател по декорацията, поддръжката и ремонта на жилището, които обикновено не се осъществяват от наематели.

16. Не обхващат разходите за ценни предмети.

17. Не обхващат разходи на домакинствата - собственици на предприятия, които не представляват юридически лица, когато те са извършени за целите на стопанската дейност.

18. Не обхващат текущи данъци върху доходите и имуществото, които представляват общо задължителни, некомпенсирани плащания, в пари или в натура, с които те се облагат периодично от държавата изобщо и от останалата част от света върху доходите и имуществото на институционални единици, и някои периодични данъци, които се начисляват на база, различна както от дохода, така и от имуществото. Другите текущи данъци представляват всички онези плащания от домакинства за лицензии, които следва да се считат такси, като например лицензии за правото на собственост или ползване на моторни превозни средства, плавателни или въздухоплавателни средства и др.

19. а) Не обхващат абонаменти, вноски и членски внос, заплащани от домакинствата на НСИОД, като професионални съюзи, съсловни сдружения, асоциации на потребителите, църкви и социални клубове, клубове за култура, за отдых и спортни клубове.

б) Когато обаче даден клуб, съюз, сдружение или асоциация може да се разглежда като пазарен производител, който продава своите услуги на икономически значима цена, какъвто е обикновено случаят, макар че юридическият му статут може да бъде на организация с нестопанска цел, то заплащаните от домакинствата абонаменти, вноски и членски внос се считат за плащания за предоставяните услуги – а не като трансфер - и, по тази причина, влизат в обхвата на ХИПЦ.

20. Не обхващат доброволни трансфери в пари или в натура от домакинствата към благотворителни организации, организации за възстановяване на щети при бедствия или организации за помощи.

21. Не обхващат плащания на доход от собственост, включително лихви. Доходът от собственост представлява дохода, който се получава от собственика на финансов актив или материален непроизведен актив в замяна на предоставяне на средства на друга институционална единица, или предоставяне на разположение на друга институционална единица на материален непроизводствен актив. Съгласно условията на договорения помежду им финансов инструмент, лихвата представлява сумата, която длъжникът се задължава да заплати на кредитора за определен период от време, без да се намалява размера на дължимата главница.

22. Не обхващат вноски за задължително или доброволно социално осигуряване, като например действителните социални вноски на работодателите в социално-осигурителни фондове, застрахователни предприятия или автономни, както и в неавтономни пенсионни фондове, администриращи социално-осигурителни схеми за осигуряване на социални обезпечения на своите служители, или социални вноски на служителите, дължими към схеми на социалното осигуряване, частни схеми с и без фондова капитализация.

23. Не обхващат животозастрахователни и пенсионно-осигурителни услуги (макар че, съгласно ESA, член 3, параграф 76, букви е) и ж), тези услуги са включени в разходите за крайно потребление в размера на имплицитната такса за услугата).

24. Не обхващат нетни застрахователни премии, несвързани с животозастраховане. Това са премии, платими по полици, издадени на институционални единици. Полиците, издадени на отделните домакинства, са полиците, които те са закупили по собствена инициатива и за своя собствена полза, независимо от своите работодатели или държавата и извън рамките на каквито и да било социално-осигурителни схеми. Нетните застрахователни премии, несвързани с животозастархване, обхващат както действителните премии, платими от страна на държателите на полици, за да се придобие застрахователно покритие по време на счетоводно-отчетния период (заработени премии), така и добавките към премиите, платими от дохода от собственост, който определя като произтичащ от държателите на застрахователни полици, след приспадане на таксите за услугата, осъществявана от застрахователните предприятия, осъществяващи застраховането. (NB: тази такса за услуга влиза в обхвата на разходите за крайното парично потребление на домакинствата). Нетните застрахователни премии, несвързани с животозастархване, представляват сумите, с които може да се предостави покритие срещу различни събития или произшествия, причинили щети на стоки или имущество, или вреди на лица в резултат от природни явления, или причинени от човека, например пожари, наводнения, катастрофи,

сблъсъци, потъване, кражба, насилие, злополуки, болест, или срещу финансови загуби в резултат на събития от рода на заболяване, безработица, злополуки и др.

25. Не обхващат текущи трансфери между домакинствата, които се състоят от всички текущи трансфери в пари или в натура, извършени или получени, от домакинства – пребиваващи, към или от други домакинства – пребиваващи или непребиваващи.

26. Не обхващат глоби и санкции. Те се налагат на институционални единици от съдилища или квазиправораздавателни органи и се третират като задължителни текущи трансфери. Не се включват и глоби и санкции, налагани от данъчни органи за избягване на плащането на данъци или за просрочено плащане на данъци, което обикновено не може да бъде разграничено от самите данъци.

27. Не обхващат лотарии и хазартни игри; не се включва и плащането на таксата за услуга на единицата, организираща лотарията или хазартната игра, нито остатъчният текущ трансфер, който се изплаща на печелившите (макар че, съгласно ESA 4.135, таксата за услуга е включена в разходите за крайно потребление).

В. ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ЦЕНА

28. Към момента на извършване на покупката, покупната цена е цената за продуктите, която купувачът действително заплаща; включително всякакви данъци без субсидиите за продуктите; след приспадане на сумите, дължащи се на намаления в стандартните цени в резултат на отстъпки за количество или сезонни намаления; без да се включват лихви или такси за услуги, които се добавят по силата на договорености за кредитиране; без да се включват каквито и да е било допълнителни такси, които се налагат в резултат на неспазване на срока за плащане, заявен към момента на извършване на покупката.

29. Стоки и услуги за лично потребление (“лични стоки и услуги”) се придобиват от домакинството и се използват за удовлетворяване на потребностите и желанията на членовете на това домакинство. Личните стоки и услуги се характеризират със следните особености:

а) трябва да има възможност да се наблюдава и записва придобиването на стоките или услугите от страна на отделно домакинство или негов член, както и момента, в който е станало придобиването;

б) домакинството трябва да се е съгласило да му бъде предоставена стоката или услугата и да предприеме необходимите действия, които да направят това предоставяне възможно, например като присъства в училище или в клиника;

в) стоката или услугата трябва да бъде такава, че придобиването ѝ от едно домакинство или лице, или – възможно е – от малка, ограничена група лица, да не позволява тя да бъде придобита от други домакинства или лица.

Всички разходи на домакинствата за крайно потребление са лични. Съгласно приетите понятия, всички стоки и услуги, предоставяни от НСИОД, се третират като лични.

Съгласно приетите понятия, всички разходи на държавата за крайно потребление за образование, здравеопазване, социално осигуряване и социални грижи, спорт и отдых, и за култура, следва да се третираят като разходи за услуги за лично потребление, с изключение на разходите за обща администрация, регулиране, изследвания и др. Освен това, разходите за предоставяне на жилища, събиране и извозване на битови отпадъци, както и за експлоатация на транспортната система, следва също да се третираят като лични. Разходите за колективно потребление представляват останалата част от разходите на държавата за крайно потребление. Те се състоят, по-специално, от разходите за стопанско управление и регулиране на обществото, осигуряването на сигурност и отбрана, поддържането на законност и ред, законодателство и регулиране, поддържането на общественото здраве, защитата на околната среда, изследователска и развойна дейност, и развитие на инфраструктурата и икономиката.